

สำหรับห้องสมุดก็เป็นอีกห้องหนึ่งที่นักเรียนให้ความสนใจชอบที่จะไปเรียน เพราะมีบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ และการค้นคว้าข้อมูล โดยมีรายละเอียดการจัดตกแต่งห้อง ดังนี้

ห้องสมุด เป็นอาคารเอกเทศตั้งอยู่ระหว่างอาคารเรียน 1 และ 2 หน้าห้องสมุด เต็มไปด้วยไม้ดอกไม้ประดับ ทั้งโป๊ยเซียน เข็ม ลีลาวดี บัวสวรรค์ พลับพลึง เฟื่องฟ้า กาบหอยแครง หมากผู้หมากเมีย จันผา หมากเหลือง หลิว เทียนทอง โมก แก้วโพธิ์ รมรื่นเป็นอันมาก เมื่อขึ้นบันไดไป 3 ชั้น ก็จะมีประตู 1 บานใหญ่ทางขวามือประตูจะมีตะกร้าพลาสติกสีเหลือง เขียนข้อความว่า “ใครใช้บริการบ้าง...เอ๋ย” มีตะกร้า 12 ใบให้ผู้ใช้บริการหยิบเหรียญมาใส่ให้ตรงกับระดับชั้นของตัวเองโดยมีตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงระดับมัธยมศึกษา รวมถึงครูและบุคลากรภายนอก ประตูห้องสมุดแขวน โคมบาย ที่ประตูติดคำขวัญเชิญชวนให้เข้าห้องสมุด “ห้องสมุดคือความรู้ คุณค่าความรู้ให้ปัญญา” “ห้องสมุดสุดสำคัญ เป็นมิ่งขวัญการศึกษา” โดยเป็นคำขวัญที่ครูวรุฒม์แต่งเองทั้งสิ้น เข้ามาในห้องสมุดฝั่งขวามือติดประตูติดกระดานใหญ่ มีข้อความว่า “สวยหล่อ ตามข้อตกลง” มองไปข้างหน้าเอียงกระจก เป็น โต๊ะยืม-คืนหนังสือ และ โต๊ะครูวรุฒม์วางอยู่ข้างหลัง โต๊ะ ยืม-คืน ที่หน้าต่างทุกบ้านแขวน โคมบายรูปสัตว์ทะเลอย่างสวยงาม ภายในห้องสมุดมีโต๊ะรับแขก 1 ชุด โต๊ะสำหรับอ่านหนังสือที่นั่งพื้นและนั่งเก้าอี้ มีชั้นวางหนังสือโดยจัดหนังสืออย่างเป็นระเบียบและหมวดหมู่ มีการแนะนำหนังสือใหม่ หนังสือพระราชานิพนธ์ มีให้จัดดอกไม้วางอยู่ตามจุดต่าง ๆ อย่างลงตัว มีพัดลมอย่างเพียงพอ และมีโทรทัศน์ 1 เครื่อง

ในส่วน of นักเรียนที่เรียนกับครูวรุฒม์ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศของการสอนไว้ว่า “. . . ผมชอบเวลาครูพามาเรียนที่ห้องสมุดเพราะสบายโปรดโปรด สามารถหาหนังสืออ่านได้ตลอดเวลา. . .” “. . . หนูชอบมาเรียนและทำงานที่ห้องสมุดเพราะลมพัดเย็นสบายสะอาด ที่สำคัญสามารถค้นคว้าหนังสือได้อย่างรวดเร็ว. . .”

ลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เต็มไปด้วย บรรยากาศความเป็นกันเอง นักเรียนกล้าตอบ กล้าแสดงความคิดเห็น เมื่อมีข้อสงสัยนักเรียนกล้าซักถาม นักเรียนรู้สึกว่าเป็นคนสำคัญ สังเกตได้จาก ครูวรุฒม์จะจำชื่อของนักเรียนทุกคนได้ทั้งชื่อจริงและชื่อเล่น และจะมีการสอบถามข้อมูลเบื้องต้น เช่น เมื่อนักเรียนไม่สบายหรือขาดโรงเรียน หรือเมื่อนักเรียนมีปัญหาทางด้านครอบครัวครูวรุฒม์ก็จะปลอบใจให้นักเรียนรู้สึกเข้มแข็งและเล่าประสบการณ์ในชีวิตของตัวเองให้นักเรียนฟังเสมอ และครูวรุฒม์มักจะเรียกนักเรียนว่า “ลูก” จนติดปาก

สำหรับการจัดโต๊ะนักเรียนก็สับเปลี่ยนที่นั่งทุกเดือนเฉพาะในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพราะครูวรุฒม์เป็นครูที่ปรึกษาจึงมีสิทธิ์ในการสับเปลี่ยนที่นั่งโดยครูวรุฒม์ให้เหตุผลว่า

... สาเหตุที่ทำให้ที่เปลี่ยนที่นั่งของนักเรียน เหตุผลหลายข้อด้วยกันคือประการแรก ต้องการเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน คือชอบแกล้งเพื่อนชอบคุยส่งเสียงดัง และประการที่สองอยากจะทำให้เพื่อนช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องการเรียน (เก่งช่วยอ่อน) และประการสุดท้ายคือ ช่วยให้มีบรรยากาศในการเรียนไม่ซ้ำซากจำเจ หรือนำเบื่อจนเกินไป แต่ในช่วงที่นักเรียนเข้าเรียน ในชั้น ม.1 ในช่วงแรกก็จะให้เด็กเลือกที่นั่งเองเพราะเด็กบางคนยังไม่คุ้นเคยกับเพื่อนใหม่พึมพำต่างกับคนอื่นซะใหม่จุก แต่เวลาผ่านไปไม่นานทุกคนในห้องสนิทกันและบางครั้งก็คุยเสียงดังเลยต้องสับเปลี่ยนที่นั่ง โดยมีครูกับเพื่อนช่วยกันพิจารณาตามความเหมาะสม แทนไม่น่าเชื่อนะ จุก [ชื่อเล่นของผู้วิจัย] อย่างแรกเลยคือจะเกิดวินัยขึ้นในชั้นเรียนเพราะเมื่อเริ่มส่งเสียงดังเมื่อไหร่เพื่อนก็จะช่วยเตือนกัน โดยครูไม่ต้องพูด อย่างที่สอง นักเรียนที่เงียบขรึม ไม่ค่อยคุย เมื่อนั่งใกล้คนที่คุยเก่ง ก็จะทำให้เด็กกล้าพูดกล้าคุยมากกว่าเดิม ส่วนคนที่ชอบแกล้งคนอื่นพี่ก็จะจัดให้นั่งใกล้คนที่ไม่ยอมคนอื่น ส่วนเด็กที่ตั้งใจเรียนพี่ก็จะให้นั่งแถวหน้าสุดเพราะต้องการจะยกย่องชมเชยให้เป็นตัวอย่างที่ดีให้เพื่อนปฏิบัติตามเพราะ 2 แถวหน้าที่ส่งวนสิทธิ์สำหรับคนที่ตั้งใจเรียนเท่านั้น ถ้าใครอยากนั่งตรงนี้ต้องปรับพฤติกรรมใหม่ ในส่วนของคนที่ตั้งใจเรียนถ้าผ่านไปแล้วไม่ตั้งใจเรียนพี่ก็ปรับให้ไปนั่งแถวหลังเหมือนกันสาเหตุที่พี่ให้คนที่คุยมากหรือไม่ตั้งใจเรียนนั่งข้างหลังเพราะพี่จะได้ดูและอย่างทั่วถึงและใกล้ชิดเป็นพิเศษเพราะโต๊ะครูก็ตั้งอยู่หลังห้องเหมือนกัน ส่วนใครที่ร่างกายสมบูรณ์พี่ก็จะจัดให้นั่งเก้าอี้ไม้ที่แข็งแรงและกว้างกว่าคนอื่น เด็กจะได้นั่งเรียนอย่างสบายไม่ต้องกลัวเก้าอี้จะพังนะจุกนะ...

สรุปได้ว่าครูวรุฒม์พยายามส่งเสริมบรรยากาศของการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความสุขเพลิดเพลิน และมีความปลอดภัยในการเรียน โดยในห้องเรียนทุกห้องจะจัดป้ายนิเทศทุกวิชาและมีสื่อการเรียนรู้ หนังสือให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังมีการปรับเปลี่ยนที่นั่งอยู่เสมอเพื่อให้นักเรียนทำความรู้จักและมีความสนิทสนมเข้ากับเพื่อนได้หลาย ๆ คน รู้จักปรับตัวเข้ากับคนอื่น และมีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียนมาช่วยเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

1.4 หลักในการใช้เทคนิคในการเสริมแรง ครูวุฒม์นำเทคนิคการสอนต่าง ๆ มาเป็นตัวเสริมแรงสร้างแรงจูงใจในการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ได้แก่ เทคนิคการเสริมแรง มักจะเลือกใช้การเสริมแรงทางบวกด้วยคำชมเชย หรือพูดพร้อมปรบมือและให้เพื่อนร่วมปรบมือ เช่น เก่งมาก ดีมาก เยี่ยมที่สุด อยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังมีการให้รางวัลเพื่อเป็นการเสริมแรงให้กำลังใจ เช่น ปากกา ไม้บรรทัด ขนม สบู่ แก่ผู้ที่มีผลงานดีเด่น โดยครูวุฒม์จะจัดสรรให้ทุกคนหมุนเวียนเปลี่ยนไปจนหมดปีการศึกษา ส่วนการทำโทษก็มีบ้างบางครั้งแต่จะไม่ใช้การตี หรือ คุ่นักเรียน แต่จะใช้การเจียบแล้วถามถึงเหตุผลที่นักเรียนทำอย่างนั้น และมักจะลงโทษโดยให้นักเรียนทำประโยชน์ให้ส่วนรวม คือการเก็บขยะ ทำเวร ดูแลรวบรวมงานส่งครู ซึ่งถือว่าเป็นการปลูกฝังนิสัยความรับผิดชอบ และไม่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวตามมา ภายหลัง ดังที่นักเรียนแสดงความคิดเห็น “...เวลาครูโกรธครูจะเจียบพวกเราขอโทษ ครูไม่เคยตีหรือค่าเราเลย...” “...ปกติครูวุฒม์เป็นคนที่มีอารมณ์เบิกบานแจ่มใสอยู่เสมอานาน ๆ ถึงจะโกรธพวกเราสักครั้งแต่เวลาครูโกรธพวกเราจะกลัวมากเพราะครูไม่พูดวางเฉย แต่เมื่อพวกเราเป็นเด็กที่ตั้งใจเรียนครูก็จะหายโกรธ...”

ครูวุฒม์ยังสอนเทคนิคการอ่านให้นักเรียน โดยให้นักเรียนขีดเส้นใต้กับปากกาเป็นสี หรือวงกลมล้อมรอบข้อความสำคัญไว้เมื่อมาอ่านอีกครั้งจะได้ใจความที่สำคัญ และสอนให้นักเรียนเป็นคนช่างสังเกต โดยในการส่งบันทึกการอ่านจะมีแถบกระดาษแข็ง 3 สี สำหรับ 3 ชั้นจะเปลี่ยนไปทุกวันผู้ที่กำหนดสีคือคนที่ส่งงานคนแรกเพราะฉะนั้นคนที่ส่งหลังต้องแยกแยะสังเกตให้ดี

นอกจากนี้ครูวุฒม์ยังใช้คำถามเพื่อสร้างความสนใจให้นักเรียนได้ฝึกคิดจินตนาการ จากเรื่องง่าย ๆ ใกล้เคียง ๆ ตัว โดยส่วนใหญ่จะถามทั้งห้อง หรือบางครั้งก็จะถามเป็นรายบุคคล บางครั้งก็จะถามให้ตอบตามความสมัครใจ ส่วนใหญ่เป็นการถามใน ชั้นวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพราะคิดว่านักเรียนเรียนอยู่ในระดับที่สมควรจะเริ่มฝึกให้คิดในลักษณะนี้ได้ และเมื่อถามจะยังไม่เฉลยเมื่อนักเรียนคนแรก หรือกลุ่มแรก ตอบแต่จะถามซ้ำหลาย ๆ ครั้งเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนตอบอย่างทั่วถึงและเป็นการซ้ำทวนให้นักเรียนจดจำได้ยาวนานยิ่งขึ้น

ครูวุฒม์: ลองนึกถึงต้นมะลิ ดอกมะลิสีว่าเป็นอย่างไร

นักเรียน: ต้นเล็ก ๆ มีกิ่งก้าน ใบสีเขียวดอกสีขาว กลิ่นหอม

ครูวรุฒม์ : เขียนลงไปใบงานเลยครับ ต่อไปเป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับดอกมะลิ เขียนมาเลยนะครับ เช่น ดอกมะลิน่าจะมีหลาย ๆ สี หลาย ๆ พันธุ์ ต่อไปเป็นข้อสังเกต เช่น ดอกมะลิมีกี่พันธุ์

นักเรียน: 2 พันธุ์ มะลิลา มะลิซ้อน

ครูวรุฒม์: แล้วทราบหรือเปล่าครับว่าพวกมาลัยทำมาจากมะลิชนิดใด

นักเรียน: มะลิลาค่ะ

ครูวรุฒม์: แล้วเราขยายพันธุ์มะลิได้โดยวิธีใดบ้าง

นักเรียน: ตอน ปักชำ โนมิ่ง กะ/ครับ

ครูวรุฒม์: ถ้าอย่างนั้นเราเอาต้นมะลิมาใส่ดินเพื่อง่าได้ไม่ใช่

นักเรียน: ไม่ได้ค่ะ คนละสายพันธุ์กัน

ครูวรุฒม์นำเทคนิคต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้อยู่ตลอดเวลาสลับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและสถานการณ์ นอกจากรับผิดชอบสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูวรุฒม์ ยังสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เป็นอีกกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งที่ครูวรุฒม์เลือกสอนนักเรียน ด้วยเหตุที่ว่าทางโรงเรียนขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถทางด้านนี้ กอปรกับครูวรุฒม์เรียนสำเร็จมาเป็นวิชาโทภาษาอังกฤษ จึงค่อนข้างถนัดและเป็นอีกวิชาหนึ่งที่ชื่นชอบ ภาษาอังกฤษนับว่ามีความสำคัญยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ การจัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ครูวรุฒม์ใช้หลักการและโครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คล้ายคลึงกับภาษาไทย คือ แบ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ เช่นกันแบ่งออกเป็น 6 หน่วยการเรียนรู้ตามหนังสือประกอบการเรียนในแต่ละชั้น แตกต่างกัน ภาคการศึกษาที่ 1 จะเรียน 3 หน่วยการเรียนรู้ ภาคการศึกษาที่ 2 จะเรียนอีก 3 หน่วยการเรียนรู้ มีการกำหนดให้นักเรียนทำโครงงานภาคเรียนละ 1 โครงงาน แต่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าโรงเรียนที่ครูวรุฒม์ทำการสอนนั้นเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา คุณภาพหรือศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ฉะนั้นจะให้ใช้ภาษาอังกฤษตลอดชั่วโมงในกิจกรรมการเรียนแต่ละครั้งนั้นเห็นที่จะยากและเป็นปัญหากับนักเรียนอย่างแน่แท้

เพื่อแก้ไขปัญหาล่าช้าครูวรุฒม์ใช้หลักการง่าย ๆ พยายามจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็น concept เล็ก ๆ และมีการสอดแทรก structure ด้วย ทำหน่วยการเรียนรู้จะมี mini project ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมเสริม เป็นการทบทวนความรู้ที่ได้เรียนมา เป็นกิจกรรมง่าย ๆ แต่

ได้ประโยชน์คุ้มค่า พัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น ผลจากการปฏิบัติงานนักเรียนมีพัฒนาการทางด้านการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารค่อนข้างได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจ ซึ่งอาจจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ครูผู้สอนภาษาไทยด้วยจึงสามารถเชื่อมโยง กับภาษาอังกฤษได้ไม่ยากนัก ในแต่ละชั่วโมงที่เรียนจะเน้นการสนทนาพูดคุย ฝึกให้นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษตามโครงสร้างง่ายๆ ใช้ศัพท์ที่ค่อนข้างง่าย ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในชีวิตจริง มีการเก็บงานใส่แฟ้มสะสมผลงานหรือ portfolio มีการประเมินแฟ้มสะสมผลงานท้ายเล่มจากบุคคล 4 กลุ่มคือ ตัวนักเรียนเอง เพื่อนนักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอนตามลำดับ จากนั้นครูผู้สอนจะนำผลคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยอีกครั้งหนึ่ง

ผลเป็นที่น่าประทับใจที่สุดในปีการศึกษานี้ก็คือ การทำกิจกรรมโครงการของนักเรียน นักเรียนแต่ละกลุ่มมีพัฒนาการทางด้านนี้สูงมาก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ชิ้นงานออกมาหลากหลายรูปแบบ น่าสนใจ นับได้ว่าประสบความสำเร็จในการเรียนรู้อีกทักษะกระบวนการหนึ่ง ตลอดระยะเวลาที่รับผิดชอบสอนภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นเวลากว่า 10 ปีนั้น ครูผู้สอนมักกล่าวกับผู้วิจัยว่า

...สิ่งหนึ่งที่ค้นพบว่านักเรียนไทยส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ไม่ดีเท่าที่ควร เป็นเพราะนักเรียนขาดความมั่นใจในการพูด ในการแสดงออกนักเรียนมีความรู้พื้นฐานด้านคำศัพท์ โครงสร้างของหลักไวยากรณ์ค่อนข้างน้อยดังนั้นปัญหาเหล่านี้ครูผู้สอนพยายามแก้ไข ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนเท่าที่ศักยภาพของแต่ละคนจะเอื้ออำนวย...

บางวัฒนธรรมจะเน้นให้นักเรียนปฏิบัติเช่นกัน เพราะมีความเป็นสากล อาทิ เทศกาลวันขึ้นปีใหม่ Christmas & Happy New Year, Celebration, Valentine เป็นต้น เมื่อสิ้นปีการศึกษาจะมีการจัดนิทรรศการ โดยนักเรียนร่วมแสดงผลงานทางวิชาการที่ได้เรียนมาตลอดปี การศึกษา ร่วมกับภาษาไทย สร้างความประทับใจ ความสนุกสนาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี นักเรียนมีการแบ่งงานกันทำ มอบหมายงาน มีการคิดหากิจกรรมเกมต่าง ๆ มาให้น้อง ๆ ได้เล่น หลังจากประเมินผลการจัดนิทรรศการ นักเรียนเกิดความพึงพอใจกับการจัดงานครั้งนี้มาก ได้รับคำชมเชยจากคณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนด้วยกัน เป็นการฝึกให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ในทางที่ถูกที่ควรและพัฒนาทักษะหลาย ๆ ด้านของผู้เรียนได้อย่างลงตัวทั้ง IQ และ EQ ควบคู่กันไป

เห็นได้ว่าครูวุฒม์ได้ดำเนินบทบาทครูผู้ให้ความรู้ในห้องเรียนอย่างเต็มที่ทั้งวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยยึดหลักเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนและสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมในโอกาสต่อไป

2. บทบาทนอกห้องเรียน

บทบาทนอกห้องเรียน เป็น งานที่ครูวุฒม์ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการจัดกิจกรรมการเรียนสอนในห้องเรียน แบ่งเป็น 2 งาน คือ 1) งานหน้าที่พิเศษ คือ ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนหัวหน้าหมวดภาษาไทย เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ครูเวรประจำวัน และ 2) งานอื่นที่ได้รับมอบหมายและงานอาสาทำด้วยตนเอง คือ ฝึกซ้อมนักเรียนเพื่อแข่งขันทักษะทางวิชาการ ฝึกซ้อมกีฬาและการแสดงต่าง ๆ ชุมนุมศิลปะ กิจกรรมแนะแนว การสอนซ่อมเสริม ดังจะกล่าวตามลำดับต่อไป

1. งานหน้าที่พิเศษ ครูวุฒม์มีงานที่ได้รับมอบหมายในงานหน้าที่พิเศษ 4 หน้าที่ คือ 1) ฝ่ายวิชาการ โรงเรียน 2) หัวหน้าหมวดภาษาไทย 3) เจ้าหน้าที่ห้องสมุด 4) ครูเวรประจำวัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ฝ่ายวิชาการ โรงเรียน ตั้งแต่ก้าวแรกที่ครูวุฒม์ย่างเข้ามาในสถานศึกษาแห่งนี้ ประโยคแรกๆ ที่ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่กล่าวกับครูวุฒม์คือ “คุณรู้ไหม คุณคือความหวังของเรา” เป็นคำพูดง่าย ๆ แต่แฝงไว้ด้วยความหมายที่กินใจ ครูวุฒม์รู้สึกภาคภูมิใจที่ท่านเล็งเห็นความสำคัญความสามารถเป็นเหตุให้ครูวุฒม์ต้องดำเนินตามความหวังนั้นเพื่อให้เหมาะสมกับความไว้วางใจที่ทางโรงเรียนได้มอบให้ อีกสิ่งหนึ่งที่เห็นเด่นชัดที่สุดคือบุคลิกภาพที่ปรากฏออกมาไม่ว่าจะเป็นการพูดคุย ชักถาม การขอข้อคิดเห็น อาจเป็นตัวชีวิตหนึ่งที่ทางโรงเรียนได้เล็งเห็นและมอบหน้าที่หัวหน้าวิชาการให้กับครูวุฒม์ แต่ด้วยมารยาท การรู้จักที่ต่ำที่สูง ความอาวุโส ครูวุฒม์ขอปฏิเสธที่จะทำงานในตำแหน่งนี้ เพราะตระหนักในความเป็นผู้อาวุโสซึ่งครูท่านก่อนก็ได้ทำมานานพอสมควร จึงขอรับเป็นผู้ช่วยฝ่ายวิชาการของโรงเรียนแทน

การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมีหน้าที่หลายอย่างด้วยกัน ตั้งแต่การจัดครูเข้าสอนในแต่ละชั้น แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเรียกประชุมพร้อมกัน จากนั้นก็ซักถามถึงความต้องการของครูแต่ละท่านว่าจะสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดบ้าง แต่ทั้งนี้ทั้งนี้จะต้องมีการตกลงกันว่า จำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบสอนนั้นจะต้องใกล้เคียงกัน ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป รวมทั้งการแบ่งหน้าที่ครูที่ปรึกษาประจำชั้น จะเป็นไปได้ด้วยความสมัครใจ เมื่อได้จำนวนชั่วโมงลงตัวกับจำนวนครูผู้รับผิดชอบแล้ว ครูวรุฒม์จะมีหน้าที่จัดทำตารางสอนรวม หลังจากจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้วก็พิมพ์ใส่กระดาษแล้วแจ้งให้คณะครู นักเรียนทราบโดยทั่วกัน การจัดทำตารางสอนนั้นจะจัดทำภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง ซึ่งจะดำเนินการหลังจากสอบเสร็จแล้วทุกครั้งของทุกภาคเรียน นอกจากนี้ครูวรุฒม์มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดครูเข้าชั้นสอนแล้ว ยังมีหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกหนังสือเรียนของโรงเรียนว่าจะใช้หนังสือจากสำนักพิมพ์ใด ก็จะใช้วิธีการเรียกประชุมเช่นเคย แล้วซักถามคณะครูผู้รับผิดชอบสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ว่าที่ผ่านมาใช้หนังสือจากสำนักพิมพ์ที่เหมาะสมที่จะใช้สอนดี เมื่อได้ข้อยุติแล้วก็ตรวจสอบจำนวนหนังสือทั้งหมดที่จะใช้แล้วมอบหมายให้ฝ่ายการเงิน/พัสดุ ดำเนินการจัดซื้อต่อไป หน้าที่อีกอย่างหนึ่งคือการแจ้งให้คณะครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดทำแผนการเรียนจัดการเรียนรู้ด้วย ข้อตกลงของโรงเรียนชุมชนบ้านวังจันทร์นั้นให้คณะครูแต่ละท่านจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้คนละ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จะเลือกกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดก็ได้ตามความถนัด และส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษาตรวจทุกวันศุกร์ เมื่อถึงฤดูการสอบ ครูวรุฒม์ก็มีหน้าที่แจ้งให้ครูผู้สอนทราบเกี่ยวกับการดำเนินการสอบ ไม่ว่าจะเป็นการสอบกลางภาค หรือการสอบปลายภาค ในกรณีนี้ครูวรุฒม์ก็มีหน้าที่จัดทำตารางสอบให้กับชั้นเรียนในแต่ละช่วงชั้นด้วยตามความเหมาะสม มีการกำหนดปฏิทินการส่งงาน ส่งแบบ ประเมิน หลักฐาน ต่างๆ เกี่ยวกับงานธุรการชั้นเรียน และประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน อาทิ การติด รอ เวลาเรียนไม่เพียงพอทำให้ไม่มีสิทธิ์สอบ สิ่งเหล่านี้สร้างปัญหาให้กับโรงเรียนขยายโอกาสเป็นอย่างมาก เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่าโรงเรียนรับเด็กที่ไม่มีโอกาสให้มีโอกาสเข้ามาเรียน ดังนั้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์บางอย่างค่อนข้างแก้ไขได้ยากอาจจะต้องใช้เวลานาน

ตลอดระยะเวลา 8 ปีที่ผ่านมาครูวรุฒม์ประสบกับปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการไม่ส่งงานของนักเรียน ครูวรุฒม์พยายามปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานเป็นใบงาน แทนก็สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้พอสมควร แต่ทั้งนี้ทั้งนี้ครูผู้สอนจะต้องใช้ความเพียรพยายามใช้เทคนิคทั้งการพูด การเสริมแรงบ้าง หรือปรับเปลี่ยนลีลาการเรียนรู้อื่นๆ วิธีการสอนที่หลากหลายลดภาระงานให้น้อยลง ก็สามารถแก้ปัญหานั้นได้มากพอสมควร ส่วนพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนนั้น ครูวรุฒม์จะใช้วิธีการตามหลักพุทธศาสนาคือ อุเบกขา คือการวางเฉย เมื่อเห็น

นักเรียนคนใดมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเราก็จะมองแล้วเงียบไม่พูดไม่จา ไม่ว่าจะกล่าวตักเตือน ผลที่ตามมานักเรียนจะรู้สึกถึงความผิดปกติ เริ่มหาสาเหตุ บางรายคิดได้ก็จะมีมารมาขอโทษคุณครูก็มี ด้วยเหตุนี้เองการทำหน้าที่ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสนับว่าทำงานหนักพอสมควร เด็กบางคนไม่ได้เรียนจบตามเวลาที่กำหนด ครูวรุฒม์ก็ต้องพยายามทุกวิถีทาง เรียกพบผู้ปกครอง เพื่อประชุมชี้แจง ประชุมครูเพื่อหาแนวทางแก้ไข ซึ่งกว่าจะได้ผลสำเร็จคณะครูหลาย ๆ ท่านก็พากันเหนื่อยตาม ๆ กัน ที่ต้องทำเช่นนี้เพราะคำว่า โอกาส มันค้างอยู่ในความเป็นครู ครูวรุฒม์พยายามให้โอกาสแก่นักเรียนทุก ๆ คน ด้วยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการมีโอกาสนี้ในวันนี้จะทำให้เกิดสิ่งที่ดีกับตัวเขาในอนาคต เมื่อรวบรวมผล ประมวลผลการเรียนเรียบร้อยแล้วก็ส่งผลให้ฝ่ายทะเบียนเพื่อออกหลักฐานให้กับนักเรียนต่อไป ไม่ว่าจะเป็กรณีที่นักเรียนย้ายเข้า ย้ายออก หรือสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน ณ ตรงนี้ครูวรุฒม์ต้องคอยดูแล ให้คำแนะนำเพื่อนครู เกี่ยวกับการจัดทำหลักฐานต่าง ๆ ให้ถูกต้องเป็นแนวเดียวกันทั้งโรงเรียนบางครั้งการทำหลักฐานมี ปัญหาครูวรุฒม์ก็พยายามขอคำปรึกษาจากผู้ซึ่งเป็เพื่อนครูต่างโรงเรียน นำปัญหานั้นมาแก้ไขที่โรงเรียนให้สำเร็จลุล่วงต่อไป ผลจากการปฏิบัติงานได้รับความเชื่อถือจากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนครู เป็นอย่างยิ่ง ด้วยครูวรุฒม์ใช้ หลักธรรมในการทำงานแบบกัลยาณมิตร ทำให้ชนะใจเพื่อนร่วมงานทุกคน บังเกิดผลดีต่อสถานศึกษา ต่อเพื่อนครูและต่อนักเรียนตามลำดับโดยครูวรุฒม์ ได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า

...การทำงานตรงจุดนี้เหนื่อยเหมือนกันนะ ที่ต้องบริหารงานแบบพี่น้องประนีประนอม เอาใจเขามาใส่ใจเรา เวลาจัดตารางสอนแต่ละครั้งจะปวดหัว มาก แต่ทั้งโรงเรียนที่จะสอนมากที่สุดคือ 22 ชั่วโมง เวลามีปัญหาต่าง ๆ เพื่อนครูก็จะมาถามซึ่งพินิจตอบถ้าพี่ไม่ทราบ ก็จะพยายามหาคำตอบจนได้...

1.2 หัวหน้าหมวดภาษาไทย ตำแหน่งหัวหน้าหมวดภาษาไทยที่ได้รับ

มอบหมายอาจจะเป็นเพราะครูวรุฒม์สำเร็จการศึกษามาด้านนี้โดยเฉพาะ ประกอบกับทางโรงเรียนมีครูจำนวนน้อย ค่อนข้างจะจำกัด การมอบหมายงานจึงค่อนข้างง่ายและลงตัว จากการเป็นหัวหน้าหมวดภาษาไทยของโรงเรียนครูวรุฒม์ตระหนักในความสำคัญดังกล่าว ในฐานะที่ประเทศไทยเรามีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ดังนั้นจึงพยายามปลูกฝังให้นักเรียนเล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว ใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง อ่านเขียนภาษาไทยได้อย่างชัดเจน ที่สำคัญเห็นความงามที่เกิดจากการใช้ภาษาในการเขียน ไม่ว่าจะเป็บทร้อยแก้วหรือร้อยกรองประเภทต่าง ๆ โดยครูวรุฒม์ กล่าวกับผู้วิจัยว่า

... เป้าหมายสูงสุดนักเรียนต้องอ่านหนังสือเป็น สามารถจับใจความสำคัญได้สิ่งเหล่านี้ เป็นปัญหาต่อการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้านักเรียนอ่านหนังสือแล้วจับใจความสำคัญไม่ได้ก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาในการเรียนวิชาอื่นด้วย พี่จึงจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาเรื่องนี้ โดยใช้นวัตกรรมหนังสือหน้าเดียว ผลเป็นที่น่าภาคภูมิใจ นักเรียนสามารถอ่านจับใจความสำคัญได้ดีขึ้นถูกต้องชัดเจนมากขึ้น ส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีในการเรียนด้วยผลที่เกิดจากการอ่านจับใจความสำคัญ นักเรียนที่เข้าแข่งขันทักษะทางวิชาการในงานมหกรรมวิชาการ กิจกรรมการอ่านในใจ ได้รับรางวัลเหรียญเงิน (เด็กชายฉัฐพร รอดหลัก) ...

เป้าประสงค์อีกอย่างหนึ่งก็คือ การแต่งคำประพันธ์ ถือว่าเป็นเสน่ห์ของภาษาไทยเลยก็ว่าได้ เพราะถ้านักเรียนคนใด หรือผู้ใดสามารถแต่งกลอนได้ก็จะเพิ่มเสน่ห์ให้กับตัวเอง สังคมเพื่อยอมรับในความสามารถ การแต่งคำประพันธ์ก็มีปัญหากับนักเรียนเช่นกัน พี่จึงคิดวิธีแก้ปัญหาโดยจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปการแต่งคำประพันธ์: กลอนสุภาพขึ้น ผลปรากฏเป็นที่น่าภาคภูมิใจ นักเรียนให้ความสนใจมาก เรียนสนุก ไม่เครียด มีการจัดลำดับเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก หลังจากเรียนบทเรียนเล่มนี้จบนักเรียนสามารถแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพได้ค่อนข้างดี เห็นได้ชัดจากการส่งนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันในงานมหกรรมวิชาการก็ได้รับรางวัลเหรียญทอง (เด็กหญิงฉัฐพร พวงสร้อย, เด็กหญิงพรณนิภา สุวรรณโชติ และเด็กหญิงอารยา ขุนศรี) สร้างชื่อเสียงให้กับตัวนักเรียนเอง วงศ์ตระกูล และโรงเรียนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ในด้านการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนครูวุฒม์ได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า

... ในฐานะที่เป็นหัวหน้าหมวดภาษาไทย พยายามวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้น่าสนใจ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียนที่สำคัญนักเรียนมีบทบาทมากในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองนักเรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ที่สำคัญไปกว่านั้นในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีการกำหนดชิ้นงานออกมาอย่างชัดเจน ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะ ศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนที่สำคัญทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ...

ปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดคือ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยกล้าพูด กล้าแสดงออก สาเหตุที่สำคัญเกิดจากการขาดความมั่นใจ ขาดประสบการณ์ ดังนั้นครูวุฒม์จึงมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ใหม่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนได้พูด ได้ทำ กิจกรรมที่ต้องอาศัยการพูดให้มากขึ้น มีการนำเสนอผลงานหน้าชั้น มีการพูดอภิปรายรายกลุ่ม

ครูจะคอยกระตุ้นซักถามบ่อย ๆ พยายามใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้นักเรียนจะได้ตอบถูกสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียนมากขึ้น ฝึกให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นด้วยเหตุและผล ที่สำคัญสิ่งที่ฝึกให้นักเรียนได้พูดนั้นเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนที่สุด เพราะนักเรียนจะได้สืบค้นข้อมูลเพื่อนำมาประกอบได้อย่างง่ายดายและชัดเจนถูกต้อง ประกอบกับการฝึกให้นักเรียนรู้จักสังเกต ประเมินผลจากการปฏิบัติงานของตนเอง ของเพื่อน พร้อมทั้งระบุข้อเสนอแนะ จะเป็นการช่วยเสริมบุคลิกภาพของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ผลจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว นักเรียนที่เข้าร่วมแข่งขันกิจกรรมเล่านิทานประกอบท่าทาง ในงานมหกรรมวิชาการได้รับรางวัลเหรียญเงิน (เด็กหญิงไอลดา สุทธิสถิตย์, เด็กหญิงนงนุช นวเลิศปัญญา และเด็กชายจตุพล สมงาม) และกิจกรรมการกล่าวสุนทรพจน์ก็ได้รับรางวัลเหรียญเงิน (เด็กหญิงไอลดา สุทธิสถิตย์)

นอกจากการพูดแล้วการเขียนยังนับว่ามีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าทักษะอื่น โดยเฉพาะการคัดลายมือ ไม่ว่าจะเป็นแบบหัวกลม หรือแบบบอลกษณ์ ล้วนแล้วแต่สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทยได้อย่างเด่นชัด ครูวรุฒม์พยายามปลูกฝังให้นักเรียนเขียนลายมือที่งดงาม ต้นแบบที่สำคัญก็มาจากคุณครูผู้สอนนั่นเอง ด้วยสังเกตเห็นเด็กนักเรียนในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะเขียนหนังสือด้วยลายมือแปลก ๆ ลอกเลียนแบบจากหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น สร้างปัญหาให้กับครูผู้สอนเป็นอย่างมาก ฉะนั้นการที่ครูผู้สอนเขียนหนังสือบนกระดานดำด้วยตัวที่สวยงาม สม่่าเสมอ เป็นการสร้างความคุ้นเคยให้กับเด็กนักเรียน เกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบที่สำคัญ ครูจะต้องเน้นให้นักเรียนเขียนหนังสือให้เป็นระเบียบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะการตั้งใจเขียนหนังสือนั้นนอกจากจะฝึกให้เราเป็นคนใจเย็นแล้ว ยังช่วยให้เรามีสมาธิที่ดีอีกด้วย ผลจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว นักเรียนที่เข้าร่วมแข่งขันกิจกรรมคัดลายมือแบบหัวกลม ได้รับรางวัลเหรียญทองแดง (เด็กหญิงจารุวรรณ บำรุงกิจ) และกิจกรรมคัดลายมือแบบหัวบอลกษณ์ ได้รับรางวัลเหรียญทองแดง (เด็กหญิงอรณี บุญเตี้ย)

นอกจากนี้ครูวรุฒม์ยังมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักใช้ทักษะทางภาษาในการสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน เห็นได้ชัดจากการทายปริศนาคำทาย โดยให้ในแต่ละห้องมีการทำเป็นกัลปพฤกษ์ปริศนา ตัดกระดาษเป็นรูปผลไม้หรือดอกไม้ แล้วเขียนปริศนาคำทายเอาไว้ นักเรียนสามารถมาอ่านดูแล้วทายกันได้ นานวันเข้าก็จะจดจำได้เอง หรือเกมใบ้คำต่าง ๆ จากนิศยสารก็จะจัดหามาไว้ที่มุมหนังสือของห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนจะได้ฝึกฝนตนเองในเวลาว่าง เป็นการเพิ่มทักษะด้านภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูวรุฒม์จะจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนออกเป็นส่วน ๆ มีทั้งข้อความและรูปภาพประกอบ แต่จะเน้นความเป็นไทยให้มาก

เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนรักความเป็นไทย ภาคภูมิใจในความเป็นไทยของเรา อาทิ ผนังหน้าห้องเรียนได้กระดานคำตามแนวยาวก็จะจัดเป็นท้องทะเลติดกระดาษสีฟ้า แล้วมีรูปปลาแหวกว่ายอยู่เป็นจำนวนมาก มีฟองน้ำที่ปลาพ่นออกมาข้างในจะเขียนคำราชาศัพท์เอาไว้พร้อมคำแปล เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนสามารถมานั่งอ่าน หรืออาจจะทายกันก็ได้ เป็นการเพิ่มทักษะด้านการใช้คำราชาศัพท์ได้มากขึ้น ตามแนวประตูทางเข้าออกของห้องเรียนก็จามีคำขวัญสั้น ๆ ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษา เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดที่จะตั้งใจเรียน เพื่อผลประโยชน์ที่จะพึงมีในอนาคต อาทิ รู้จักกษัตริย์ ตั้งใจศึกษา บูชาผู้มีพระคุณ สนองคุณชาติ, นักเรียนที่ดี ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้, ดักลอบต้องหมั่นกู่ อยากรู้ต้องหมั่นอ่าน, การศึกษาช่วยพัฒนาตน พัฒนาคนและพัฒนาชาติ ฯลฯ เมื่อนักเรียนผ่านตาบ่อยครั้งเข้าก็จะเกิดความเคยชิน เห็นถึงคุณค่าและปฏิบัติตามได้ที่สำคัญอีกข้อหนึ่ง คือการพัฒนางานเขียนในรูปแบบต่างๆ เช่น บทความ เรียงความ เรื่องสั้น บทกลอนสั้น ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการสุดท้ายครูผู้สอนจะต้องใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน พุดชัด ถ้อยชัดคำ เมื่อเห็นนักเรียนคนใดที่พูดไม่ชัด พูดแบบลูกครึ่ง ครูควรทุ่มพยายามให้นักเรียนได้แก้ไขฝึกซ้ำจนถูกต้อง จนส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ หรือแม้แต่คำภาษาต่างประเทศที่เข้ามาในภาษาไทย พยายามให้นักเรียนได้ฝึกการสังเกต และใช้คำบัญญัติที่เป็นภาษาไทยควบคู่กันไปด้วยนานวันเข้าก็จะกลายเป็นนิสัยถาวร พุดชัดเจน ชัดถ้อยชัดคำ

ผลจากการปฏิบัติดังกล่าวส่งผลให้ครู นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แต่สำหรับครูผู้สอนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในการสอนแต่ละครั้งจะพยายามเชื่อมโยงภาษาไทยกับภาษาอังกฤษบูรณาการให้เข้ากันสอดคล้องกัน ซึ่งนักเรียนก็เข้าใจได้ดี เห็นได้อย่างชัดเจนจากการเรียนการสอนในห้องเรียน และรางวัลจากกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การพูดสุนทรพจน์ การเล่านิทานประกอบท่าทาง อ่านเร็วเขียนเร็ว การอ่านในใจ ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมีส่วนช่วยในการพัฒนาศักยภาพในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าครูผู้สอนในฐานะที่เป็นหัวหน้าหมวดภาษาไทยพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยเน้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการใช้ทักษะทางภาษาในการสื่อสารนำไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยครูผู้สอนสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานในโรงเรียนอย่างดียิ่ง

1.3 เจ้าหน้าที่ห้องสมุด จากประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมาเป็นเวลากว่า 20 ปีด้วยความมุ่งมั่น วิริยะอุตสาหะรักและศรัทธาในวิชาชีพครูโดยแท้ ผลที่เกิดขึ้นตามมาคือความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพนี้ จนได้รับความไว้วางใจจากคนรอบข้างที่ได้รู้จักพูดคุย แม้แต่เพื่อนร่วมงาน นักเรียน คนรู้จักต่างยอมรับและชื่นชมในความสามารถรอบด้านของครูวุฒม์ ด้วยครูวุฒม์เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมต่าง ๆ เพราะเล็งเห็นว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในช่วงชีวิตหนึ่งของการเป็นครูนั้นมันมีความสำคัญหรือมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาเรียนรู้ เพื่อนำประสบการณ์เหล่านั้นไปถ่ายทอดสู่ศิษย์อีกชั้นหนึ่ง ด้วยนัยนี้เองทำให้ครูวุฒม์เป็นครูที่มีอุดมการณ์แห่งความเป็นครู ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ส่งผลให้มีความรู้ความสามารถรอบด้าน นอกเหนือจากงานสอนประจำคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศแล้ว ครูวุฒม์ยังได้รับมอบหมายงานพิเศษจากทางโรงเรียนเสมอที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็ที่โรงเรียนเดิมก่อนย้ายมาที่จังหวัดระยอง ครูวุฒม์ก็ได้รับมอบหมายให้เป็นครูบรรณารักษ์ อาจเป็นเพราะความสนใจใคร่รู้ กอปรกับตอนที่เป็นนักศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงก็ได้เสนอตัวไปช่วยอาจารย์ทำงานด้านนี้มาก่อน ประสบการณ์ดังกล่าวจึงนำมาปรับใช้ในสถานศึกษาแห่งนี้ได้อย่างลงตัว โดยครูวุฒม์ให้เหตุผลกับผู้วิจัยว่า

... ถ้าถามว่าเมื่อใหม่กับการเป็นครูบรรณารักษ์ อยู่แต่กับหนังสือทุกวัน จัดหนังสือวันละ 2-3 รอบ เนื่องจากมีนักเรียนเข้ามาใช้บริการมาก ขอตอบว่าไม่เบื่อกลับเป็การชอบเสียด้วยซ้ำไปที่เห็นนักเรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการค้นคว้าถ้าหนังสือในห้องสมุดถูกจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ สวยงาม ในลักษณะเดิมตลอดเวลา แลมีฝุ่นเกาะหนาเตอะนั้นแหละเป็สัญญาณที่ชี้ชัดได้เลยว่านักเรียนที่นั่นไม่สนใจใฝ่รู้เลย งานห้องสมุดที่ได้รับมอบหมายยอมรับว่าทำได้อย่างลงตัว เพราะเป็คนที่ชอบจัดตกแต่งบ้านอยู่แล้ว ดังนั้นการจัดห้องสมุดให้สวยงาม น่านั่งอ่านหนังสือ หรือการสร้างบรรยากาศในห้องสมุดไว้บริการแก่คณะครู และนักเรียนนั้นไม่ใช่เรื่องยากเกินตัวเลยสำหรับพี่ ถามว่าหนักใหม่กับการทำงานตรงหน้าที่นี่ ขอตอบว่าหนักแต่มีความสุข สุขที่เห็นนักเรียนเพื่อครูมีความรู้บรรจุลงสู่ร่องสมองเป็ประจำทุกวัน สมองมีการพัฒนานี้คือสัญญาณที่ชี้ชัดได้ว่าคณะครูนักเรียนที่สนใจใฝ่รู้นั้นย่อมเป็นผู้ที่มีคุณภาพอย่างแน่นอน...

ครูวุฒม์พยายามจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่านและกิจกรรมนั้นก็ประสบความสำเร็จอย่างล้นเหลือ อาทิ กิจกรรมรักการอ่าน ตามโครงการวางทุกงานอ่านทุกคน โดยการทำสมุดบันทึกการอ่านให้นักเรียนอ่านหนังสือวันละอย่างน้อยหนึ่งหน้า

แล้วบันทึกลงสมุดตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ในสมุดนั้น แรก ๆ ก็ต้องติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด แต่ทุกวันนี้พฤติกรรมดังกล่าวกลายเป็นนิสัยที่ถาวรของนักเรียนซึ่งผู้วิจัยสังเกตและเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งกับพฤติกรรมข้อนี้ นักเรียนที่อยู่ในความปกครองของที่สามารถบริหารเวลาได้ลงตัว

หลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จจะเดินเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือ และทำบันทึกการอ่านเป็นระบบอย่างอัตโนมัติ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะนักเรียนได้รับการปลูกฝังจนเกิดจิตสำนึกที่ดีเป็นที่น่าชื่นชมของคณะครูและผู้บริหาร นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ อีก อาทิ ตอบปัญหาจากสารานุกรมไทยทุกสัปดาห์ มุมแนะนำหนังสือใหม่ มุมแนะนำหนังสือดีเด่น มุมระยอง...อี (รวบรวมหนังสือที่เกี่ยวกับท้องถิ่นระยอง) มุมหนังสือพระราชนิพนธ์ สิ่งเหล่านี้ถูกจัดวางไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ แม้แต่หนังสือในห้องสมุดครูวรุฒม์ก็จัดในรูปแบบทศนิยมของดิวี่ มีการเอื้อต่อนักเรียนเล็ก ๆ ที่ยังมีประสบการณ์ด้านการอ่านน้อยด้วย โดยการติดแถบหนังสือแบ่งตามหมวดหนังสือตามระบบทศนิยมของดิวี่ เพื่อนักเรียนสามารถแยกแยะหนังสือได้เอง มีการจัดแสดงกลุ่มหมวดหนังสือและสัญลักษณ์หมวดดังกล่าวเพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการดำเนินงานดังกล่าวนับว่าประสบความสำเร็จสูง มีนักเรียนเข้าใช้บริการห้องสมุด เป็นจำนวนค่อนข้างมากในแต่ละวัน เฉลี่ยประมาณ 300 คนเศษ มีการยืมหนังสือออกต่อวันเป็นจำนวนมากเช่นกันประมาณ 300 กว่าเล่ม ถามว่าทำไมถึงเป็นเช่นนี้ ผลเกิดจากการวางแผนของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมเพื่อเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า สิ่งใดที่นักเรียนทำอย่างสม่ำเสมอจะเกิดความเคยชินจนกลายเป็นลักษณะนิสัยไปเอง ฉะนั้นเมื่อครูได้ปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ให้บังเกิดขึ้นเป็นประจำทุกวัน การควบคุมแทบไม่มีความจำเป็นเลยในที่สุด แม้แต่การนำนักเรียนเข้าศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดก็มีการทำสมุดบันทึกเอาไว้ให้คณะครูลงบันทึกเป็นหลักฐานเอกสารทุกอย่างในห้องสมุดจัดทำอย่างเป็นระบบ ระเบียบสามารถสืบค้นและตรวจสอบได้

จำนวนผู้ใช้ห้องสมุดในแต่ละวันตรวจสอบได้โดย ก่อนที่ ครู นักเรียน จะเข้าห้องสมุดจะต้องหยอดชิป (เป็นแผ่นพลาสติกกลมคล้ายเหรียญ ครูวรุฒม์ดัดแปลงมาจากคูปองแลกซื้ออาหารที่ทางโรงเรียนเลิกใช้แล้ว) ใส่ตะกร้าที่แขวนเรียงไว้ตามลำดับชั้น และทุกวันในตอนเย็นจะมีการนับแล้วจดลงสมุดบันทึก หนังสือที่ยืมออกต่อวัน ก็มีการจัดกล่องพลาสติกรูปสี่เหลี่ยม (เหลือใช้จากกล่องบรรจุปากกาในห้องสหกรณ์) แล้วเขียนป้ายติดตามชั้นเรียงไว้ให้นักเรียนที่ยืมหนังสือหย่อนบัตรผู้แต่งหลังจากลงชื่อยืมแล้วใส่ในกล่องตามชั้นของตน ตอนเย็นก็มีการตรวจนับและลงในสมุดบันทึก พอสิ้นเดือนก็มีการสรุปยอดรวมแล้วหาค่าเฉลี่ยผู้ใช้บริการต่อครั้งต่อวัน และจำนวนหนังสือที่ยืมออกต่อเล่มต่อวัน การเก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านี้ยังประโยชน์ต่อนักเรียน

ในทุกระดับชั้น เพราะสามารถจัดและกระตุ้นนักเรียนในชั้นที่ยังให้ความสนใจเข้าห้องสมุดค่อนข้างน้อย สนใจใฝ่รู้มากขึ้นตามลำดับ มีการเก็บรวบรวมไว้ที่สำคัญเป็นสิ่งที่ได้ดำเนินการมาเป็นประจำสม่ำเสมอ ตั้งแต่เริ่มย้ายมาจากอยู่โรงเรียนนี้จนปัจจุบัน

ผลจากการปฏิบัติงานดังกล่าวเป็นที่ยอมรับของคณะครู นักเรียน ว่าห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ถูกจัดไว้ได้อย่างเหมาะสม ลงตัว เหมาะแก่การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ สะอาด เป็นระเบียบ ระบบ บรรยากาศภายในห้องจะถูกปรับเปลี่ยนอยู่เสมอทุกเดือนไม่ซ้ำกัน คือรูปแบบการจัดวางโต๊ะอ่านหนังสือ ตู้เก็บหนังสือ จะเปลี่ยนจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งสลับกันไป ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้น ปรับบรรยากาศให้น่าสนใจ น่าตื่นตัว ไม่รู้สึกเบื่อ ซินดา จำเจ ที่สำคัญรู้สึกสบายตัวเมื่อเข้ามาศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดแห่งนี้ โดยผู้วิจัยสอบถามนักเรียนที่เข้ามาใช้บริการจากห้องสมุดได้แสดงความคิดเห็นว่า “...ทุกวันต้องมาบันทึกการอ่านแรก ๆ ก็เมื่อแต่ตอนหลังก็ชินจนเป็นนิสัยวันไหนหยุดเรียน หนูก็มาบันทึกการอ่านชดเชยค่ะ...” “...ครูจัดหนังสือเป็นระเบียบหาง่ายมาก ครูจะอยู่คอยให้คำแนะนำกับนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด หาหนังสือไม่เจอ ก็ถามได้ตลอด ครูใจดีมาก...”

สรุปได้ว่า ครูวรุฒม์ได้จัดห้องสมุดให้มีบรรยากาศเหมาะแก่การศึกษาค้นคว้า มีการบริการยืม-คืน มีการทำสถิติการยืมหนังสือ และสรุปยอดในแต่ละเดือนอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้มีการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมบันทึกการอ่าน ตอบปัญหาสารานุกรมและกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการใช้บริการห้องสมุดเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียน นอกเหนือจากการสอนในห้องเรียน

1.4 ครูวรประจำวัน ครูวรุฒม์ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ปฏิบัติหน้าที่เวรประจำวันพุธ ร่วมกับคุณครูวิไลวรรณ จันทร์เจริญ และคุณครูแก้วตา ดิสันเทียะ เริ่มตั้งแต่ตอนเช้า ครูวรุฒม์จะไปยืนรับนักเรียนที่หน้าประตูทางเข้าโรงเรียน เพื่อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการแต่งกาย จะต้องถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน การทำความสะอาด ถ้าพบเห็นพฤติกรรมที่ไม่ดีก็จะว่ากล่าวตักเตือน เป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับนักเรียนในการใช้ชีวิตกับผู้อื่นในชีวิตประจำวัน การมีสัมมาคารวะ เมื่อสัณฐานเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ ครูวรุฒม์ก็มีหน้าที่คอยดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการเข้าแถว การแต่งกาย หลังจากนั้นก็จะมีการพบปะพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นการเสนอแนะให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นนักเรียนที่ดี รักษากฎระเบียบของทางโรงเรียนอย่างเคร่งครัด หรืออาจจะเป็นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน การอยู่ร่วมกันของคน

หม่อมมากข้อมูลข่าวสารนับว่ามีความจำเป็นมาก เพราะจะทำให้ทุกคนสามารถเข้าใจตรงกัน หรือเมื่อมีการนัดหมายสิ่งใดก็จะสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

หลังจากอบรมเสร็จจะเป็นการแยกแถวเข้าห้องเรียน ครูวรุฒม์จะออกเดินสำรวจนักเรียนที่มาเรียนและขาดเรียนในวันนี้ของแต่ละชั้น พร้อมทั้งมาเขียนสถิติการมาเรียนของนักเรียนประจำวัน ที่บอร์ดหน้าห้องธุรการ พร้อมทั้งบันทึกข้ออบรมนักเรียนในสมุดบันทึกด้วยหน้าที่ครูจะต้องปฏิบัติอีกครั้งหนึ่งเมื่อสัญญาเลิกเรียนดั่งขึ้นจะเดินไปตรวจแถวความเรียบร้อยของนักเรียนแต่ละชั้น ที่เข้าแถวรอเพื่อกลับบ้านอย่างพร้อมเพรียงกัน ในช่วงนี้ถ้าเห็นว่านักเรียนคนใดมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมก็จะกล่าวตักเตือน หรือเมื่อมีข้อราชการที่จะแจ้งให้นักเรียนทราบก็จะประชาสัมพันธ์ในช่วงนี้เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจตรงกัน

เมื่อนักเรียนเดินแถวกลับบ้าน ก็ต้องเดินออกไปยืนหน้าประตูโรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อดูแลความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของนักเรียน เพื่อลดอุบัติเหตุไม่ให้เกิดขึ้น หลังจากนักเรียนกลับบ้านหมดแล้วก็เป็นอันเสร็จภาระหน้าที่ของครูประจำวัน เป็นที่น่าสังเกตว่านักเรียนจะต้องให้ครูคอยว่ากล่าวตักเตือนเสมอ สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่เวรเช่นกัน ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนให้เข้าที่มากขึ้น อาทิ การมาเข้าแถวช้าหลังจากสัญญาแล้ว ครูวรุฒม์ก็จะให้นักเรียนที่มารอแล้วนับ 1-20 พร้อม ๆ กัน พฤติกรรมการมาเข้าแถวช้าก็กลายเป็นเร็วขึ้น นักเรียนเมื่อได้ยินเข่นนั้นต่างพากันวิ่งมาเข้าแถวทันที เทคนิคเล็ก ๆ น้อย ๆ สามารถเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่างให้ดีขึ้นได้โดยที่ครูไม่ต้องยืนบ่นว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนเลย หรือแม้แต่ขณะที่รอเวลากลับบ้านตอนเข้าแถว นักเรียนมักจะคุยกันครูก็ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นการนั่งสมาธิแล้วครูก็แจ้งข่าวสารต่าง ๆ ขณะที่นักเรียนนั่งสมาธิ ทุกอย่างก็เรียบร้อย นักเรียนไม่คุยและรับรู้ข่าวสารได้ตรงกัน หรืออาจจะใช้กิจกรรมวิชาลูกเสือ การปรบมือพร้อม ๆ กัน โดยครูสัญญาณมือจากครูหรือฟังคำสั่งจากครู เช่น ปรบมือ 2 ครั้ง ปรบมือ 3 ครั้ง หรือ 5 ครั้ง ก็จะช่วยแก้ปัญหาการคุยขณะเข้าแถวของนักเรียนได้เช่นกัน

สรุปได้ว่าครูวรุฒม์ทำหน้าที่เวรประจำวันอย่างเคร่งครัดโดยเริ่มตั้งแต่เช้าถึงเย็นมีหน้าที่ดูแล อบรม ตักเตือน นักเรียนให้มีระเบียบและปฏิบัติตนถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน โดยใช้เทคนิค การนั่งสมาธิ การปรบมือ แทนการดู

2. งานอื่นที่ได้รับมอบหมายและงานอาสาทำด้วยตนเอง ครูวรุฒม์รับผิดชอบงานอื่นที่ได้รับมอบหมายและงานอาสาทำด้วยตนเอง 5 งาน คือ 1) ฝึกซ้อมนักเรียนเพื่อแข่งขันทักษะทาง

วิชาการ 2) ฝึกซ้อมกีฬาและการแสดงต่าง ๆ 3) ชุมนุมศิลปะ 4) กิจกรรมแนะแนว 5) การสอนซ่อมเสริม ดังจะได้กล่าวรายละเอียดตามลำดับต่อไป

2.1 ฝึกซ้อมนักเรียนเพื่อแข่งขันทักษะทางวิชาการ ครูวุฒม์ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการฝึกซ้อมนักเรียนเพื่อเข้าร่วมแข่งขันกิจกรรมทางวิชาการทุกครั้งที่มีงานมหกรรมทางวิชาการ ส่วนใหญ่จะเป็นการฝึกซ้อมในสิ่งที่ถนัด อาทิ การแต่งกลอน การวาดภาพ การเล่านิทานประกอบท่าทาง การพูดสุนทรพจน์ การอ่านในใจ การอ่านเร็วเขียนเร็ว การคัดลายมือแบบหัวกลม การคัดลายมือแบบอาลักษณ์ การประดิษฐ์ของชำร่วย การประดิษฐ์บายศรีปากชาม การเขียนเรื่องจากภาพ การเขียนเรียงความ การแกะสลักของอ่อน ฯลฯ ซึ่งในแต่ละครั้งของการจัดงาน หรือแต่ละปีจะมีกิจกรรมที่แตกต่างกันไปอย่างหลากหลาย สถานที่ในการฝึกซ้อมครูวุฒม์จะใช้ห้องสมุด เพราะห้องสมุดกว้างขวางจัดแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามกิจกรรมที่จะแข่งขันได้เพียงพอ ควบคุมนักเรียนฝึกซ้อมได้อย่างทั่วถึง โดยครูวุฒม์ให้ความคิดเห็นไว้ว่า

... ถ้าจะถามว่าเหนื่อยไหม? วุ่นวายไหม? ก็ตอบว่าวุ่นวายมาก บางครั้งต้องแบ่งเวลาการฝึกซ้อมออกเป็น 2 วันสลับกันตามประเภทของกิจกรรม โดยแบ่งกิจกรรมที่ใช้สมอง ความคิดร่วมกันวันเดียวกัน ส่วนกิจกรรมที่ใช้เสียงหรือการแสดงท่าทางประกอบก็อยู่ในวันเดียวกัน การฝึกซ้อมไม่เป็นปัญหาสำหรับพี่ เพราะพี่จะเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะเท่านั้น ส่วนใหญ่แล้วกิจกรรมนั้น ๆ นักเรียนเป็นผู้ฝึกปฏิบัติเอง พี่เพียงควบคุมกำกับดูแลเท่านั้น มีการสอดแทรกเทคนิคพิเศษให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น วิพากษ์วิจารณ์เพื่อให้นักเรียนได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นอาจจะเป็นเพราะรับผิดชอบฝึกซ้อมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นนักเรียนโตแล้วความยุ่งยากตรงนี้ก็เลยลดน้อยลงไปที่เป็นกังวลก็คือพี่จะใช้วิธีการใดจึงจะดึงเอาความสามารถ ศักยภาพที่แฝงเร้นอยู่ในตัวนักเรียนออกมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด บางครั้งนักเรียนเกิดปัญหา ขาดความมั่นใจในการแสดงออกพี่ก็ต้องใช้หลักจิตวิทยาที่ได้ร่ำเรียนมาหลายวิธีการก็สามารถแก้ไขปัญหาลงได้บ้างตามสมควร...

ผลจากการปฏิบัติดังกล่าวนักเรียนที่เข้าร่วมแข่งขันได้รับรางวัล (เฉพาะปีนี้) เหรียญเงินจากกิจกรรมการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ (เด็กชายวานิต กลิ่นสุคนธ์) รางวัลเหรียญเงินจากกิจกรรมเล่านิทานประกอบท่าทาง (เด็กหญิงไอลดา สุทธิสติดิษฐ์, เด็กหญิงนงนุช นวลเลิศปัญญา, เด็กชายจตุพล สมงาม) รางวัลเหรียญเงินจากกิจกรรมการอ่านในใจ (เด็กชายณัฐพร รอดหลัก) รางวัลเหรียญทองแดงจากกิจกรรมการคัดลายมือแบบหัวกลม (เด็กหญิงจารุวรรณ บำรุงกิจ)รางวัล

เหรียญทองแดงจากกิจกรรมการคัดลายมือแบบหัวอักษณณ์ (เด็กหญิงอรณี บุญดี) รางวัลเหรียญทองจากกิจกรรมการประดิษฐ์ของชำร่วย (เด็กหญิงอารยา ขุนศรี เด็กหญิงนัจนันท์ ประทุมสินธุ์) รางวัลเหรียญเงินจากกิจกรรมการกล่าวสุนทรพจน์ (เด็กหญิงไอลดา สุทธิสถิตย์) รางวัลเหรียญทองจากกิจกรรมการแต่งกลอนสด (เด็กหญิงนัฐพร พวงสร้อย, เด็กหญิงอารยา ขุนศรี และเด็กหญิงพรรณนิภา สุวรรณโชติ) รางวัลผู้เข้าร่วมกิจกรรมการอ่านเร็วเขียนเร็ว (เด็กหญิงนัฐพร พวงสร้อย, เด็กหญิงอัมพิกา พรหมคำ) การอ่านในใจ (เด็กหญิงศิริินภา จงปลุกกลาง) กิจกรรมบางกิจกรรมถึงแม้ว่าจะไม่ได้รับรางวัลใดรางวัลหนึ่งก็ตามครูวุฒม์ยัง แสดงความชื่นชม ให้กำลังใจต่อศิษย์เสมอ เพราะเป็นการหาประสบการณ์เพื่อวันข้างหน้าจะบอกกับศิษย์เสมอว่าเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับตัวเอง เราจะได้รู้ว่าโลกภายนอกไปถึงไหนกันแล้ว เราได้รู้จักเพื่อนใหม่ต่างโรงเรียน ได้เห็นความแตกต่างที่เราพบเห็นในชีวิตประจำวันของเรา ถึงแม้ว่าจะไม่ชนะการแข่งขัน แต่นักเรียนก็ชนะใจตนเอง ชนะใจครูที่เธอสามารถทำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้เต็มความสามารถ

นอกจากการฝึกซ้อมเกี่ยวกับนักเรียนที่ครูวุฒม์รับผิดชอบสอนอยู่แล้ว บางครั้งกิจกรรมการแข่งขันทักษะทางวิชาการระดับประถมศึกษา ก็ยังได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาหรือเพื่อนร่วมงานให้ช่วยฝึกซ้อมอยู่เป็นประจำ อาทิ การวาดภาพด้วยสีเทียน การวาดภาพด้วยสีชอล์ค การคัดลายมือ (ตรงนี้จะเด่นชัดมากเพราะครูวุฒม์เป็นต้นแบบของการคัดลายมือเป็นคนที่ยื่นลายมืองามจึงถ่ายทอดเทคนิคง่าย ๆ ได้เป็นอย่างดี)

ผลจากการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวด้วยดีเสมอมา ส่งผลให้ได้รับคำชื่นชมจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสร้างชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนอยู่เสมอ สร้างความภาคภูมิใจให้ครูวุฒม์เป็นอย่างยิ่ง เกิดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่และพยายามหาแนวทาง แนวคิดใหม่มาพัฒนาตนเอง พัฒนาลูกศิษย์ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ประจักษ์ สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ นี่แหละคือความหวังกำลังใจที่มีพลานุกาญต่อดวงใจดวงน้อย ๆ ของครูบ้านนอกที่เต็มเปี่ยมไปด้วยจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู ต้องการเห็นความเจริญก้าวหน้าของลูกศิษย์ เพื่อประเทศชาติที่เจริญรุ่งเรืองต่อไปในอนาคต แล้วคุณล่ะเริ่มหรือยัง? ไม่มีคำว่าสายสำหรับการเริ่มต้นที่ดี เมื่อมีโอกาสควรเริ่มต้นเสียแต่วันนี้ แล้วคุณจะพบว่าไม่มีสุขใดจะยิ่งใหญ่ไปกว่าความสุขที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคนสู่สังคมชาติต่อไปอีกตราบนานเท่านาน

สรุปได้ว่าครูวุฒม์ ได้ทำหน้าที่ ฝึกซ้อมนักเรียนเพื่อแข่งขันทักษะทางวิชาการ มีผลเป็นที่น่าพอใจนักเรียนสามารถคว้ารางวัลในการแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมากมาย สร้างความภาคภูมิใจให้กับ ตัวนักเรียน โรงเรียน และครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง

2.2 ฝึกซ้อมกีฬาและการแสดงต่าง ๆ ในเทศกาลกีฬาไม่ว่าจะเป็นกีฬาภายในโรงเรียน กีฬาจังหวัด ครูวรุฒม์ก็ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา ในการฝึกซ้อมนักเรียนที่ตอนนี้เรียกว่านักกีฬาสมัครเล่นก็แล้วกัน ที่ถนัดและได้รับมอบหมายเป็นประจำ คือ วอลเลย์บอล เพราะเป็นกีฬาที่โปรดปรานและถนัดที่สุด รองลงมาคือกรีฑา วิ่ง ขว้างจักร ทุ่มน้ำหนัก การฝึกซ้อมจะใช้เวลาช่วงเย็นหลังเลิกเรียนทุกวัน (เฉพาะช่วงที่มีการแข่งขันกีฬาเท่านั้น)

ผลจากการปฏิบัติงานดังกล่าวนับว่าประสบความสำเร็จพอสมควร นักเรียนได้รับรางวัลเหรียญทองจากการวิ่ง 1,500 เมตร (เด็กชายสุภาพ เจริญธรรมสิทธิ์) รางวัลเหรียญเงินจากฟุตซอล (เด็กชายทวีพร เพชรแสง) รางวัลเหรียญทองแดงจากกีฬา วอลเลย์บอลระดับจังหวัด การกีฬานั้นครูวรุฒม์จะส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างในการเล่นกีฬาเสมอเพื่อเป็นการพัฒนาสมรรถภาพทางกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ ซึ่งมีผลต่อการเรียนของนักเรียนด้วยเราจะมุ่งหวังความเป็นเลิศทางด้านนี้ได้ค่อนข้างยาก เพราะเป็นที่ทราบคืออยู่แล้วว่าโรงเรียนที่ครูวรุฒม์ทำการสอนอยู่เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ค่อนข้างเล็กนักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่ไม่มีโอกาสเรียนต่อในโรงเรียนระดับแนวหน้า ฉะนั้นการที่จะหานักกีฬาเก่ง ๆ สักคนหนึ่งนั้นค่อนข้างยาก กอปรกับอุปสรรค ความพร้อมในการฝึกซ้อมจากผู้ชำนาญการก็ไม่มี เป็นไปตามอัตรภาพ เมื่อผลออกมาไม่ว่าจะติดอันดับหรือไม่ก็ตาม ครูวรุฒม์ก็ยังภาคภูมิใจในนักเรียนที่ได้ฝึกซ้อมมาเพราะเขาได้พยายามเต็มที่แล้วทำเต็มความสามารถของเขาแล้ว ครูวรุฒม์จะปลุกฝังศิษย์อยู่เสมอว่าเราต้องมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ผลพลอยได้จากการกีฬาที่ตรงนี้ ไม่ใช่อยู่ที่เหรียญรางวัล เพราะกีฬาสร้างคน คนสร้างชาติ

ส่วนกิจกรรมการแสดงนั้น ครูวรุฒม์ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา อยู่เสมอ ด้วยเป็นสิ่งที่ครูวรุฒม์ค่อนข้างมีพรสวรรค์ทางด้านนี้ กอปรกับตอนที่ไปทำงานอยู่ที่โรงเรียนชาลยยุทธวิทยา ถนนอรุณประเสริฐ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีโอกาสได้ร่วมงานกับวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์บ่อยครั้งมาก คั้งนั้นพรสวรรค์นำมาผนวกกับพรแสวง ผลก็ออกมา ครูวรุฒม์สามารถเก็บเกี่ยวความรู้ด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้านมาได้มากพอสมควร อาทิ ฟ้อนโปงลาง มโนราห์เล่นน้ำ รำเหย้าไข่มดแดง ระบำดอกบัว เชิงตั้งห้วย เชิงปั้นหม้อ รำโคม ญุฉายพราหมณ์ เป็นต้น สิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจด้วยความชื่นชมในศิลปวัฒนธรรมไทยหนึ่งเล็งเห็นประโยชน์ที่จะนำมาถ่ายทอดกับนักเรียนหนึ่ง ครูวรุฒม์เป็นคนชอบแสวงหาความรู้ ทำให้ทุกอย่างลงตัว ครูวรุฒม์มีโอกาสร่วมงานกับทางวิทยาลัยบ่อยครั้ง หาเวลาเรียนเพิ่มเติมจากนัศึกษานอกเวลาบ้าง รวมทั้งศิลปะในการแต่งหน้าด้วย ทำให้ประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง เมื่อได้มารับราชการครูก็ได้ใช้ความรู้ความสามารถดังกล่าวถ่ายทอดให้ศิษย์จนเป็นที่ประจักษ์

ในงานมหกรรมวิชาการมัธยม ระยองเขต 2 ที่ผ่านมารูธรรมได้ฝึกซ้อมนักเรียนจำนวน 8 คนเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดแคนเซอร์ (เด็กหญิงอรณี บุญเตี้ย, เด็กหญิงศยามล แซ่ตั้ง, เด็กหญิงสุกัญญา ปัญญาอิง, เด็กหญิงสุภาวดี ปัญญาอิง, เด็กหญิงเสาวลักษณ์ มั่งนิมิต, เด็กหญิงสายฝน อินทร์คุ้มวงษ์, เด็กหญิงจุฑารัตน์ วงศ์อยู่, เด็กชายมงคล ชวนชื่น) โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียนประมาณวันละ 1 ชั่วโมงประมาณ 3 วันฝึกซ้อมนักเรียนดังกล่าวในชุด “สมชายเปลี่ยนไป” ผลการแข่งขันนักเรียนไม่ได้รับเหรียญรางวัล แต่ได้รับคำชมเชยจากผู้ชมอย่างคับคั่ง และได้เกียรติบัตรผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว แต่ครูธรรมและนักเรียนไม่รู้สึกลึกซึ้งหวังซำยังมีกำลังใจที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอีก โดยถือคติที่ว่า ล้มวันนี้เพื่อลุกขึ้นยืนในวันหน้า ถ้าเราพยายามความสำเร็จย่อมเป็นของเราสักวันไม่ช้าก็เร็ว ครูธรรมบอกกับนักเรียนตั้งแต่ก้าวแรกที่จะขึ้นเวทีแล้วว่าทำให้ดีที่สุด เรามาวันนี้เพื่อร่วมงานหาประสบการณ์ แต่งแต้มสีสันให้กับเวทีนี้ เราคิดว่าเราต้องปรับปรุงอีก ผลจากการปฏิบัติงานเป็นที่ประทับใจ ชื่นชมจากผู้บริหาร เพื่อนครูและผู้ปกครอง นอกจากนี้ครูธรรมยังได้รับมอบหมายให้ฝึกซ้อมการแสดงกับชาวบ้านในละแวกโรงเรียนด้วย

ในงานสังสรรค์ อสม. การฝึกซ้อมจะใช้เวลาในช่วงกลางคืนเป็นหลัก เพราะชาวบ้านมีภาระกิจทางบ้านมาก ทั้งเรื่องอาหารการกิน เรื่องการอาชีพหลักที่ทำอยู่ทุกวัน ก็ได้ฝึกซ้อมแข็งกะลา ให้กับชาวบ้าน ผลงานออกมาดีมากได้รับคำชมจากผู้ดูว่าแปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร ที่เลือกแข็งกะลา เพราะเห็นว่าดนตรีพื้นบ้านอีสานนั้นค่อนข้างเร้าใจต่อผู้ฟัง นำมาใส่ลีลาเคาะด้วยกะลามะพร้าวที่เป็นสิ่งเหลือใช้จากครัว ยิ่งเพิ่มบรรยากาศและความสนุกสนานได้อย่างลงตัว ในปีถัดมามีกิจกรรมการแสดงอีก ครูธรรมก็ยังเน้นดนตรีอีสานที่เร้าใจอีก แต่ครั้งนี้นำเอาวรรณคดีที่เลื่องชื่อเรื่องหนึ่งเข้ามาสอดแทรก นั่นก็คือ มโนราห์ เกิดเป็นชุดการแสดงคือ มโนราห์เล่นน้ำ สร้างความประทับใจให้ผู้ชมมาก ทั้งสนุกสนาน ทำรำที่อ่อนช้อย ลีลาเร้าใจ

การฝึกซ้อมการแสดงให้นักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ ในละแวกใกล้เคียง เมื่อมีการขอความช่วยเหลือครูธรรมก็ไม่เคยปฏิเสธยินดีฝึกซ้อมการแสดงให้อย่างเต็มที่ เช่น โรงเรียนวังจันทร์วิทยา อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง จัดงานมหกรรมเปิดบ้านวิชาการ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก็ได้มาติดต่อครูธรรมให้ฝึกซ้อมระบำเทพบันเทิงให้ ครูธรรมก็ใช้เวลาหลังเลิกเรียนทุกวัน ประมาณ 1 สัปดาห์ไปฝึกซ้อมให้ที่โรงเรียน ก็ประสบความสำเร็จ นักเรียนสามารถรำได้สวยงาม สร้างความประทับใจต่อคณะครูอาจารย์ นักเรียน และผู้ชมมาก หรือแม้แต่นักเรียนโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ อาจารย์ทางโรงเรียนได้ให้นักเรียนไปศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับศิลปะการแสดง เป็นงานกลุ่ม

นักเรียนก็ได้มาติดต่อครูวรุฒม์ให้ฝึกซ้อมให้ โดยเลือกชุดแสดง เชิงปั้นหม้อ ให้เพราะเห็นว่ามีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ง่ายต่อการฝึกซ้อม และเหมาะสมกับช่วงเวลาที่ค่อนข้างน้อย นักเรียนยังขาดทักษะพื้นฐานมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนชาย ฝึกซ้อมอยู่ 2 สัปดาห์ (เฉพาะวันหยุดราชการของแต่ละสัปดาห์) ก็ประสบความสำเร็จ นักเรียนสามารถรำได้ค่อนข้างดี สนุกสนานครื้นเครง ได้รับคำชมเชยจากอาจารย์ที่สอนและเพื่อนนักเรียนด้วยกันอย่างมาก หรือเมื่อศูนย์เด็กเล็กวัดศรีโสภณ ตำบลพลองตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง จะจัดงานวันแม่แห่งชาติ ต้องการชุดแสดงรำเบิกโรงของนักเรียนตัวน้อย ๆ ก็มาติดต่อครูวรุฒม์ ครูวรุฒม์จึงเลือกชุดแสดง ระบายดอกบัวให้ เพราะเห็นว่าทำเราสามารถปรับเปลี่ยนใหม่เหมาะสมกับเด็กตัวเล็ก ๆ ได้ มือถือดอกบัว ครูวรุฒม์ได้ฝึกซ้อมให้ครูพี่เลี้ยงเพื่อนำไปถ่ายทอดให้นักเรียนอีกทีหนึ่ง (2 วัน คือวันเสาร์และอาทิตย์ วันละครึ่งวัน) ผลปรากฏว่าประสบความสำเร็จ ครูพี่เลี้ยงได้นำไปฝึกซ้อม นักเรียนสามารถแสดงออกมาได้อย่างสวยงาม น่ารัก เป็นที่ประทับใจของผู้ชมและผู้ปกครองยิ่งนัก หรือแม้แต่กิจกรรมการเข้าค่ายพักแรมของลูกเสือ – เนตรนารี ครูวรุฒม์ก็ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนให้ทำการฝึกซ้อมชุดแสดงรอบกองไฟให้นักเรียนเช่นกันไม่ว่าจะเป็นลูกเสือ – เนตรนารี สามัญ หรือลูกเสือ- เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ครูวรุฒม์ก็จะเลือกชุดแสดงที่เน้นมุขตลกให้มาก และเน้นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นด้วย อาทิ เรื่อง อติตริกเกาะแก้วพิสดาร หรือการแสดงที่ล้อเลียน สังคม (การประกวดนางงาม) ก็จัดแก่นของเรื่องออกมาเน้นที่ความตลก ขบขัน สร้างความประทับใจ ความสนุกสนานให้กับลูกเสือ-เนตรนารีได้มากเช่นกัน

จะเห็นได้ว่า ครูวรุฒม์มีผลการปฏิบัติงานในการฝึกซ้อมกีฬาและการแสดงต่าง ๆ อย่างเต็มที่มีประสิทธิภาพจนได้รับความชื่นชม ความไว้วางใจในฝีมือ จากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนครู ผู้ปกครอง ชาวบ้าน นักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านวังจันทร์และโรงเรียนอื่น ๆ ให้การยอมรับขอคำปรึกษา ขอความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอเรื่อยมา

2.3 ชุมชนศิลปะ เป็นวิชาสอนนอกห้องเรียนวิชาหนึ่งที่ครูวรุฒม์เลือกสอน เหตุผลเพราะต้องการผ่อนคลายความเครียดอันเกิดจากงานสอนประจำ และมีความชอบทางศิลปะเป็นทุนเดิม ในการเตรียมกิจกรรมชุมชนครูวรุฒม์มีการวางแผนกิจกรรมเป็นรายสัปดาห์ วางแผนว่าแต่ละสัปดาห์จะได้ชิ้นงานอะไรบ้าง โดยครูวรุฒม์กล่าวกับผู้วิจัยว่า

...งานทุกชิ้นเน้นความประหยัดเป็นเกณฑ์ ที่จะเลือกเศษวัสดุเหลือใช้มาสร้างชิ้นงานให้มีคุณค่า เช่น เอากล่องนมมาสานกระเป๋านำหลอดกาแฟมาร้อยโมบายแขวนที่หน้าต่างหรือประตู หลอดคนมนำมาประดิษฐ์ดอกไม้ เศษผ้าที่เหลือใช้นำมาเย็บแล้วต่อเป็นวงกลมทำผ้าปู

โต๊ะ หรือ คอมพิวเตอร์ ผู้เขียนได้ถูกปัดนามาทำกระเป่าถือ หรือกระเป่าใส่โทรศัพท์มือถือของทุกอย่างที่ทำนักเรียนสามารถเอาไปจำหน่ายสร้างรายได้ให้กับตนเองและมีความรู้ติดตัวเมื่อเรียนจบไป . . .

2.4 กิจกรรมแนะแนว เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการชี้แนะแนวทางในการเรียน การปรับบุคลิกภาพ การปรับตัวในสังคมรวมถึงข้อมูล ในการประกอบอาชีพ ครูวรุฒม์เป็นครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งสอนแนะแนวในทุกวันศุกร์วันละ 1 ชั่วโมง และพบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทุกวันในช่วงเช้าหลังแยกแถวเข้าชั้นเรียน ครูวรุฒม์จะซักถามถึงปัญหาเรื่องการเรียนรู้เป็นหลัก ตำราเรียนของนักเรียนโดยครูจะให้ให้นักเรียนลงบันทึกเวลาเรียนเป็นประจำ นอกจากนี้ยังประสานงานกับโรงเรียน วิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในและนอกเขตบริการให้มาแนะแนวศึกษาต่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.5 การสอนซ่อมเสริม ครูวรุฒม์ตระหนักถึงความสำคัญของการสอนซ่อมเสริมมาก เพราะบางครั้งทางโรงเรียนมีกิจกรรมที่ต้องดำเนิน อาทิ การประชุม การเข้าอบรมของคณะครู ทำให้นักเรียนได้เรียนไม่เต็มที่ จึงเห็นว่ากิจกรรมสอนซ่อมเสริมจะช่วยเติมเต็มส่วนที่ขาดได้เป็นอย่างดี โดยครูวรุฒม์จะมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม โดยจะสอนหลังเลิกเรียนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง โดยแบ่งการเรียนดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียนวันพฤหัสบดี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียนวันจันทร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนวันพุธ

ผลจากการสอนซ่อมเสริม นักเรียนให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง ตรงต่อเวลา กระตือรือร้นที่จะเรียน นักเรียนจะมีสมุดมาบันทึกการเรียนซ่อมเสริมเองโดยครูไม่ต้องบอกผู้ปกครองให้การยอมรับสนับสนุนเพราะเป็นการเรียนแบบให้เปล่า นักเรียนทำงานเร็วขึ้น ตั้งใจเรียนมากขึ้น และที่สำคัญครูวรุฒม์สอนไม่ให้นักเรียนเครียดเพราะเป็นการเรียนเสริมนอกเวลาเรียน

สรุปได้ว่า ครูวรุฒม์สามารถปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งบทบาทในห้องเรียน คือ การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) บทบาทนอกห้องเรียน คือ ปฏิบัติงานหน้าที่พิเศษ คือ ฝ่ายวิชาการ โรงเรียน หัวหน้าหมวดภาษาไทย เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ครูเวรประจำวัน และ งานอื่น

ที่ได้รับมอบหมายและงานอาสาทำด้วยตนเอง คือ ฝึกซ้อมนักเรียนเพื่อแข่งขันทักษะทางวิชาการ ฝึกซ้อมกีฬาและการแสดงต่าง ๆ ชุมนุมศิลปะ กิจกรรมแนะแนว การสอนซ่อมเสริม ทักษะบทบาทที่กล่าวมาข้างต้น ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติได้อย่างดีเยี่ยม ดังจะเห็นได้จากนักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนดีขึ้น ได้รับรางวัลจากการแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความออกงามทางวิชาการเกิดขึ้นภายในโรงเรียน สาธารณชนให้การยอมรับ สรรเสริญ อย่างแท้จริง